

Vogelmuur mechanisch goed te bestrijden

Cees van der Wel

Afgelopen najaar kwam op veel graslandpercelen massaal vogelmuur voor. Op veel plaatsen zijn toen chemische middelen ingezet om van het probleem af te komen. Het is de vraag of een (chemische) bestrijding op dat moment wel noodzakelijk was. De tijd heeft geleerd dat het probleem zich niet heeft doorgezet naar het voorjaar. Daarnaast blijkt, dat muur als het de winter heeft overleefd of in het voorjaar de kop op steekt, het ook mechanisch te bestrijden is. Met een wiedege en met een roterende harkmachine zijn goede resultaten bereikt.

Onderzoek op PR-proefbedrijven

Het afgelopen jaar heeft het PR ervaring opgedaan met bestrijding van muur zonder chemische middelen. Voor dit doel is gebruik gemaakt van de Joskin weidesleep, een wiedege, en een wiersmachine (roterende hark).

Cranendonck

Op proefbedrijf Cranendonck zijn in het voorjaar (in de eerste snede) twee proeven aangelegd. Proef 1 was op een perceel grasland dat in het voorgaande najaar was ingezaaid. Op dit perceel kwam egaal verdeeld muur voor. Op twee tijdstippen is muur bestreden: bij circa 1,5 ton ds/ha, en bij ruim 2 ton ds/ha. De resultaten van de bestrijding met een Joskin weidesleep en

Veel muur geeft kans op natte plekken in de kuil, dit geeft kwaliteitsverlies.

Problematiek

Muur is een plantensoort die vrijwel het gehele jaar kan kiemen en zich ook onder koudere omstandigheden nog kan ontwikkelen. Na de droge zomer van vorig jaar kwam er weer voldoende neerslag terwijl de temperaturen goed bleven. In de grond kwam veel gemineraliseerde N vrij. De zode was door het droge voorjaar en de droge zomer nog vrij open. Onder deze omstandigheden kon muur goed kiemen en zich snel ontwikkelen tot grote planten die het gras gedeeltelijk bedekten. De grasgroei werd hierdoor afgeremd. Ook in een zachte winter kan muur zich nog goed ontwikkelen waardoor in het voorjaar een voorsprong ontstaat in de groei van muur ten opzichte van gras.

Het is evenwel geen overblijvende soort, wat betekent dat met een eenmalige behandeling de concurrentie ervan kan worden weggenomen. Tegen kieming van nieuwe muurplanten is zowel chemisch als mechanisch niets te doen, ingrijpen zal daarom regelmatig nodig blijven. Dit ingrijpen hoeft evenwel niet rigoureuus te gebeuren. Het voornaamste doel van een ingreep is dat het gras weer voldoende ruimte krijgt om verder te groeien. Restanten van muurplanten die nog aanwezig zijn hebben geen invloed op de opbrengst of de kwaliteit van het gewas.

De aanwezigheid van veel muur in het gewas betekent dat bij het inkuilen van de snede een wat minder homogeen product ontstaat omdat er meer nattere (muur)dotten in voorkomen. Dit gaat ten koste van de kwaliteit. Door de muur te bestrijden wordt dat voorkomen.

Tabel 1 Invloed van mechanische bestrijding muur op opbrengst en aandeel muur

Tijdstip	Opbrengst totale gewas	Aandeel muur
	(ton ds/ha)	(% in de droge stof)
1 (1,5 ton ds/ha)	3,4	12
2 (>2 ton ds/ha)	3,5	17

een wiedeg zijn vergeleken met een onbehandelde situatie. Proef 2 is aangelegd op een perceel oud grasland. Muur kwam hier meer pleksgewijs voor. De behandeling werd met dezelfde machines uitgevoerd, bij circa 1,5 ton ds/ha. De proeven zijn geoogst bij ruim 3,5 ton ds/ha.

Zowel bij de uitvoering van de behandelingen als bij de oogst is vastgesteld welk aandeel van het gewas uit muur bestond.

In proef 1 was geen verschil in opbrengst door het behandelingstijdstip (zie tabel 1). Wel kwam op het tweede tijdstip 50 % meer muur voor dan op het eerste tijdstip. Door de behandeling trad in beide proeven opbrengstderving op die bij de Joskin het hoogst was (tabel 2). Met de Wiedeg was de opbrengstderving geringer. Door de mechanische behandeling werd een deel van de muur opgeruimd. De muurplanten werden niet in hun geheel verwijderd doch er werd zoveel muur verwijderd dat het gras niet meer werd geremd in de groei. De behandeling is ook ten koste gegaan van een deel van het gras. De verwachting is evenwel dat hierdoor het gras is "geprikkeld" om nieuwe spruiten te vormen die in de volgende snede voor wat extra opbrengst kunnen zorgen.

Tabel 3 Invloed bestrijdingsmethode op aandeel muur

Methode	Aandeel muur (% in de droge stof)	
	Najaar (startsituatie)	Voorjaar (resultaat)
Joskin	35	2,0
Wiersmachine	35	1,8
Chemisch	34	0,4
Onbehandeld	34	5,0

De resultaten gelden zowel voor een goed ontwikkeld jong grasgewas als voor het gewas van een oude zode.

Zegveld

Op proefbedrijf Zegveld is in het najaar (begin oktober) op een perceel oud grasland gewerkt met de Joskin weidesleep en met een wiersmachine. Op een deel van het perceel werd muur chemisch bestreden. Het resultaat van deze behandelingen is in maart 1997 vastgesteld. Het proefperceel was voorafgaand aan de behandeling lange tijd geweid met schapen. De beweidingdruk was vrij laag. Op het perceel kwamen verspreid veel plekken met muur voor, het aandeel muur in het totale gewas was daardoor vrij hoog (tabel 3).

Tijdens de behandeling werd vastgesteld dat de Joskin nauwelijks effect had. Het gras was tijdens de behandeling nog enigszins nat waardoor het apparaat over het gras heen gleed zonder de muur effectief te beschadigen. De wiersmachine was voorafgaand aan de behandeling vlak en diep afgesteld. Door deze afstelling en

Tabel 2 Invloed werktuig op opbrengst en aandeel muur

Proef	Opbrengst totale gewas (ton ds/ha)		Aandeel muur (% in de droge stof)	
	1	2	1	2
Joskin	3,1	3,6	12	6
Wiedeg	3,5	3,6	14	9
Onbehandeld	3,8	4,0	18	15

Met een wiedege kan goed muur bestreden worden, een wiersmachine voldoet ook heel goed.

het hoge toerental werd een zeer grote hoeveelheid muur stukgehakt. Deze hoeveelheid moest worden verwijderd omdat onder de gevormde rug van muur het gras anders was gestikt. Door de chemische behandeling werd de muur goed bestreden. In het voorjaar werd vastgesteld dat door de strenge vorst in de winter de forse muurplanten op het onbehandelde object waren doodgevroren, evenals het gras dat hierdoor was bedekt. Het aandeel muur was op alle objecten zeer laag. De betekenis van de ontstane verschillen is nihil. De najaarsbehandeling had beter achterwege kunnen blijven. Het was beter geweest om de grasresten voor de winter met bloten op te ruimen. Wel is duidelijk geworden dat met een wiersmachine veel muur is op te ruimen. Dit kan vooral van belang zijn voor een behandeling in het voorjaar.

Conclusies

Het beeld uit de praktijk dat men met roterende harkmachines zoals de wiersmachine muur kan bestrijden kan worden bevestigd. Over het algemeen zijn de resultaten positief. Ook de wiedege biedt perspectief. De Joskin valt af omdat deze machine enige opbrengstderving kan geven en ook niet effectief is in een nog wat nat gewas. Voor veel bedrijven is de wiedege geen goed alternatief voor een chemische bestrijding omdat deze machine slechts op een beperkt aantal bedrijven voorkomt. Een wiersmachine is dat echter wel.

Behandeling van muur in het najaar lijkt overbodig. Bloten als algemene beheersmaatregel kan veel problemen voorkomen. Blijkt in het voorjaar dat er toch weer veel muur staat dan is op dat moment een (mechanische) behandeling zinvol en voldoende effectief.

